

Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng lý tưởng và đạo đức người cán bộ công an cách mạng

BÙI VĂN NAM*

Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng lý tưởng và đạo đức người cán bộ công an cách mạng được đề cập trong nhiều bài nói, bài viết của Người qua mỗi thời kỳ cách mạng. Những quan điểm đó đến nay vẫn còn nguyên giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc, là định hướng cho mọi hoạt động của người cán bộ, chiến sĩ trong sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, xây dựng lực lượng công an nhân dân trong sạch, vững mạnh.

Trên cơ sở xác định “Công an cách mạng là một vũ khí sắc bén của chuyên chính vô sản”, lúc sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chăm lo xây dựng lực lượng công an nhân dân (CAND) vững mạnh toàn diện về mọi mặt. Nghiên cứu các bài nói, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, có thể thấy, Người đặc biệt quan tâm xây dựng lý tưởng và đạo đức người cán bộ công an cách mạng. Theo Người, đạo đức cách mạng, tư cách người công an là điều kiện tiên quyết bảo đảm cho lực lượng CAND làm tròn nhiệm vụ, bởi “người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng, mới hoàn thành được nhiệm vụ vẻ vang”.

Ngay sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, lực lượng CAND vừa mới ra đời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác định rõ bản chất của CAND: “Công an nhân dân hoàn toàn khác công an đế quốc. Công an đế quốc là nanh vuốt của đế quốc để hà hiếp áp bức đa số nhân dân... Công an nhân dân phải là kiểu mẫu, phải là người thi hành chính sách, phương châm của Đảng và Chính phủ cho tốt. Công an nhân dân phải thực sự phục vụ nhân dân”⁽¹⁾. Như vậy, lý tưởng của người công an cách mạng được Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện ngay ở chính tên gọi: “Công an nhân dân”. Đó không phải là sự lấp ghép khiên cưỡng, mà là sự xác lập

mối quan hệ mới về bản chất. Công an và nhân dân không phải là hai lực lượng đối lập nhau như trong chế độ thực dân, phong kiến. Người công an cách mạng từ nhân dân mà ra, vì nhân dân mà phục vụ, đặt lợi ích của nhân dân lên trên hết. Dù trong bất cứ tình hình nào, thời điểm lịch sử nào, lý tưởng của người cán bộ công an cách mạng đều là phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân. Người khẳng định: “Nhiệm vụ của công an là bảo

* Thượng tướng, PGS, TS, Ủy viên Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Công an

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 7, tr. 269

vệ và phục vụ nhân dân, bảo vệ Đảng, bảo vệ chính quyền nhân dân”⁽²⁾. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “Làm công an không phải làm “quan cách mạng”. Làm công an là để giữ trật tự an ninh cho nhân dân, xem xét tìm tòi âm mưu phản động làm hại nhân dân. Từ Chủ tịch nước đến giao thông viên cũng vậy, nếu không làm được việc cho dân, thì dân không cần đến nữa”⁽³⁾. Năm 1958, trong bài nói chuyện tại Trường Công an Trung ương, Người nhấn mạnh: Người cán bộ công an “phải có tư tưởng xã hội chủ nghĩa, lập trường phải rõ ràng, vững chắc đã. Rồi cán bộ làm cho nhân dân hiểu để nhân dân hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Khi đó cả xã hội mới tiến lên chủ nghĩa xã hội được”⁽⁴⁾.

Như vậy, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, người cán bộ công an phải có lý tưởng cách mạng thì mới vừa là người hướng dẫn, vừa là “người dày tớ của nhân dân”. Xác định được điều đó, mỗi cán bộ, chiến sĩ CAND mới thực sự cố gắng, mới có tinh thần khắc phục khó khăn, vượt qua mọi thử thách và cám dỗ, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Nếu người cán bộ CAND không có lý tưởng cách mạng thì chủ nghĩa cá nhân sẽ phát triển, lý tưởng cách mạng sẽ mai một, như Chủ tịch Hồ Chí Minh nói, “nếu chỉ có công tác thực tế mà không có lý tưởng cách mạng, thì cũng không phải là người đảng viên

tốt. Như thế chỉ là người sự vụ chủ nghĩa tầm thường”. Mỗi nhiệm vụ của cán bộ, chiến sĩ công an đều có ý nghĩa chính trị quan trọng; mỗi thắng lợi của cuộc đấu tranh bảo vệ an ninh, trật tự đều đem lại lợi thế chính trị cho cách mạng; mỗi sơ suất, sai lầm của cán bộ, chiến sĩ công an đều để lại hậu quả xấu, ảnh hưởng tới uy tín của Đảng, của chính quyền và lợi ích của nhân dân. Vì vậy, việc xác định và bồi đắp lý tưởng cao đẹp của người cán bộ công an cách mạng không chỉ là sự quan tâm, chăm lo lực lượng CAND, mà còn thể hiện sâu sắc nhân sinh quan của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng lực lượng CAND trong sạch, vững mạnh.

Xác định nhiệm vụ bảo vệ an ninh, trật tự là một nhiệm vụ đặc biệt, rất nặng nề, là cuộc đấu tranh quyết liệt, phức tạp và lâu dài, là cuộc đấu tranh không có trận tuyến, không có ngừng chiến, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu: “Công an thì phải đánh địch thường xuyên, lúc chiến tranh có việc, lúc hòa bình lại càng nhiều việc”⁽⁵⁾. Muốn thực hiện lý tưởng “vì nước quên thân, vì dân phục vụ”, người cán bộ, chiến sĩ công an cần phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, trung thành với Đảng, Chính phủ cũng có nghĩa là trung thành với lợi ích của Tổ

quốc và nhân dân. Vì vậy, công an không chỉ thực hiện nhiệm vụ đấu tranh chống sự phá hoại của “thù trong, giặc ngoài”, mà còn góp phần làm cho Đảng, Nhà nước ta thực sự trong sạch, giữ gìn sự đoàn kết, thống nhất như “giữ gìn con người của mắt mình”. Công an là công cụ bảo vệ chính quyền, bảo vệ lợi ích của nhân dân, đại diện cho lẽ phải, cho công lý và pháp luật. Nếu công an không trung thành hoặc trung thành nhất thời, nửa vời sẽ dẫn đến hành động phản bội Tổ quốc, phản bội nhân dân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh thấu hiểu và chỉ rõ nhiệm vụ của công an là rất nặng nề, gian khổ, thâm lặng, đồng thời cũng rất vẻ vang, vì đó là sự phục vụ lợi ích của Đảng, lợi ích của quốc gia, dân tộc, lợi ích của nhân dân, của chế độ. Nói về nhiệm vụ của người cán bộ CAND, Người nghiêm khắc phê bình những ai có quan điểm so sánh, suy bì hơn kém: “Có người nói công an làm việc bí mật, ít được khen thưởng, người ta không biết đến, vì thế công an không có tiền đồ. Nói như vậy là không đúng, bất kỳ

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 10, tr. 259

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 7, tr. 269

(4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 11, tr. 248, 249

(5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 10, tr. 258

làm việc gì có ích lợi cho cách mạng, cho nhân dân, có ích lợi cho giai cấp, đều là vẻ vang, không phải được khen mới là có công, mà mỗi người đều cố gắng làm tròn nhiệm vụ của mình là vẻ vang cả⁽⁶⁾. Trong điều kiện chiến đấu gian khổ, thâm lặng, người cán bộ, chiến sĩ công an phải thực sự vững vàng về chính trị, giỏi về nghiệp vụ, có trình độ khoa học, kỹ thuật và kiến thức xã hội cần thiết thì mới đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, người cán bộ, chiến sĩ công an phải giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa phẩm chất chính trị với trình độ nghiệp vụ. Không thể chỉ có phẩm chất chính trị hay trình độ nghiệp vụ đơn thuần. Người yêu cầu: “*Quân đội và công an ta hãy cố gắng học tập chính trị và kỹ thuật, ra sức bảo vệ Tổ quốc và giữ gìn trật tự, an ninh, ra sức tham gia phong trào sản xuất và tiết kiệm*”⁽⁷⁾.

Trong các bài nói, bài viết và hoạt động thực tiễn, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ cho chúng ta thấy, đạo đức giữ một vị trí, vai trò cực kỳ quan trọng đối với hoạt động của mỗi người, trong mỗi lĩnh vực công tác cũng như toàn bộ sự nghiệp cách mạng. Theo Người, đạo đức là nền tảng và là sức mạnh của người cách mạng, “cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải

có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân”⁽⁸⁾. Có đạo đức cách mạng thì mới hy sinh, tận tụy với cách mạng, mới đưa cách mạng tới thắng lợi hoàn toàn.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, người cán bộ công an cách mạng trước hết phải có phẩm chất đạo đức chung của người cán bộ cách mạng, đó là tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với nhân dân; là cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, là quyết tâm quét sạch chủ nghĩa cá nhân. Những phẩm chất đạo đức và tư cách mang tính riêng biệt, đặc thù của người cán bộ công an được Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện rõ nét, đầy đủ trong Sáu điều dạy về “Tư cách người công an cách mạng”. Sáu điều dạy của Người không những thể hiện tính nhân văn sâu sắc, mà còn biểu hiện cho một yêu cầu, một đòi hỏi bức thiết, bắt buộc về phẩm chất đạo đức, năng lực thực tiễn, tác phong hoạt động của người công an cách mạng.

Trong những nội dung đạo đức cách mạng nói trên, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặt “cần, kiệm, liêm, chính” là phẩm chất trung tâm của đạo đức người công an cách mạng. Tại lớp chính huấn khóa II của Bộ Công an, Người nói: “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người xã hội chủ nghĩa. Con người xã hội chủ nghĩa là phải đi đến hoàn toàn không có chủ nghĩa cá nhân”⁽⁹⁾.

Cán bộ, chiến sĩ công an phải thường xuyên rèn luyện, tu dưỡng, dần dần đi tới xóa sạch chủ nghĩa cá nhân. Xây dựng đức tính cần, kiệm, liêm, chính cho từng người chính là để thực sự trong sạch, vững mạnh. Trong sạch, vững mạnh về chính trị là nền móng cho hành động cách mạng của mỗi cán bộ, chiến sĩ công an, đồng thời là cơ sở để chống kẻ địch bên trong là chủ nghĩa cá nhân và kẻ địch bên ngoài đang hằng ngày, hằng giờ tìm cách phá hoại. Nếu có nền tảng đạo đức cách mạng vững chắc, tiến bộ sẽ góp phần quan trọng xây dựng hình ảnh của lực lượng CAND, củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng và chế độ, sẽ làm cho nhân dân tin yêu và ủng hộ, giúp đỡ lực lượng công an.

Trong quan điểm giáo dục đạo đức của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh xác định thực tiễn lao động sản xuất và đấu tranh cách mạng là môi trường tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng tốt nhất. Tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng là việc làm suốt đời và phải luôn gắn với thực tiễn công tác. Người nói: “Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống.

(6) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 153

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 217

(8) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 292

(9) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 222

Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”⁽¹⁰⁾. Người luôn đề cao vai trò tự tu dưỡng đạo đức của mỗi người, bởi “nếu không cố gắng để tiến bộ thì tức là thoái bộ, là lạc hậu. Mà thoái bộ và lạc hậu thì sẽ bị xã hội tiến bộ sa thải”.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, xây dựng đạo đức người cán bộ công an cách mạng còn phải đấu tranh với những biểu hiện phi đạo đức, “xây” đi đôi với “chống”; mỗi người phải tự phê bình và phê bình thật thà, đề cao tính tổ chức, kỷ luật, can đảm bảo vệ chính nghĩa, dũng cảm tự phê bình và phê bình thì mới khắc phục được khuyết điểm, phát huy được ưu điểm. Người căn dặn: “Công an đánh địch bên ngoài đã khó, đánh địch bên trong người còn khó khăn hơn. Vì vậy phải nâng cao kỷ luật, tính tổ chức, chống ba phải, nể nang. Công tác phải đi sâu và thiết thực. Làm việc phải có điều tra, nghiên cứu, không được tự kiêu, tự đại. Phải toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân thì khuyết điểm mới có thể khắc phục được và ưu điểm mới có thể phát huy được”⁽¹¹⁾. Chủ nghĩa cá nhân đẻ ra nhiều cái xấu, trái ngược với đạo đức cách mạng. Để tu dưỡng đạo đức cách mạng, phải kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân; phải luôn luôn tự phê bình một cách thật thà, tự phê bình từ trên xuống

dưới. Người nói: “Nội bộ công an từ cấp cao cho đến nhân viên phải đoàn kết nhất trí, đoàn kết không phải là “chén chú chén anh”, là anh A giấu lỗi cho anh B. Trong nội bộ phải thực hành dân chủ, phải luôn luôn tự kiểm thảo để đi đến đoàn kết. Phê bình và tự phê bình phải từ trên xuống dưới, từ dưới lên trên. Phê bình trên công tác cách mạng, phê bình để tiến bộ, không phải để soi mói”⁽¹²⁾; “Tự phê bình rồi lại phê bình người khác nữa... Thấy cái xấu của người mà không phê bình là một khuyết điểm rất to. Không phê bình, tức là để cho cái xấu của người ta phát triển... Người cán bộ muốn tốt thì phải có đạo đức cách mạng, phải biết phê bình và tự phê bình, phải biết kỷ luật”⁽¹³⁾.

*

* *

Quán triệt những quan điểm nói trên của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng, Nhà nước, lãnh đạo Bộ Công an không ngừng chăm lo xây dựng, bồi đắp lý tưởng cách mạng, phẩm chất đạo đức, lối sống, nhân cách của người CAND. Đảng ủy Công an Trung ương thường xuyên quan tâm chỉ đạo và đề ra nhiều biện pháp tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, giáo dục truyền thống, bồi dưỡng lòng yêu nước, ý chí chiến đấu, nâng cao tinh thần cảnh giác cách mạng, tăng cường mối quan hệ gắn bó máu thịt với

nhân dân; chú trọng bồi dưỡng lý tưởng cộng sản, trau dồi lý luận chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, xây dựng bản lĩnh chính trị, lòng trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc và nhân dân; tổ chức triển khai sâu rộng các cuộc vận động, phong trào thi đua, nhất là phong trào “Công an nhân dân học tập, thực hiện sáu điều Bác Hồ dạy”, “Công an nhân dân chấp hành nghiêm điều lệnh; xây dựng nếp sống văn hóa vì nhân dân phục vụ”, bảo đảm xây dựng người cán bộ, chiến sĩ công an “bản lĩnh, nhân văn, vì nhân dân phục vụ”.

Nhiệm vụ bảo vệ an ninh, trật tự trong tình hình mới đặt ra ngày càng nặng nề, khó khăn, phức tạp hơn. Lực lượng CAND, bên cạnh việc làm tốt công tác chủ động phòng ngừa, tích cực đấu tranh đập tan mọi âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch và bọn tội phạm khác còn phải làm tốt công tác xây dựng, bồi đắp lý tưởng và đạo đức cách mạng cho cán bộ, chiến sĩ. Đây là một trong những nhân tố góp phần quyết định giúp lực lượng CAND hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân giao phó

(10), (11) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 11, tr. 612, 599

(12) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 7, tr. 270

(13) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 5, tr. 260, 261